

گزارش

پیشهاد ثبت بنا در فهرست آثار ملی

نام بنا: مسجد سیاوشان

تهیه کننده گزارش: عبدالعزیز صفرزاده

تهیه کننده نقشه ها: دفتر محور فرهنگی - تاریخی شیراز

عکاس: حسن بزداپورست

شناخت بنا

۱- موقعیت طبیعی

شیراز مرکز استان فارس ۱۰۳۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد ارتفاع این شهر از سطح دریا ۱۵۴۰ متر است. دشت شیراز در میان حصار ی کوهستانی واقع شده و در شمال و جنوب دورودخانه خشک (مسیل) بستر خود را گسترده اند. هوای شیراز معتدل و سرما و گرما و بارندگی های دوره ای است. همچنین این شهر بر روی خط زلزله واقع گردیده و در دوره های تاریخی گذشته زلزله های زیادی شیراز را دستخوش آسیب های فراوان کرده است.

۲- موقعیت فعلی

مسجد سیاوشان در محله سنگ سیاه و در بافت قدیمی شیراز واقع شده. این مسجد در بازار چه معروف به حاج زینل قرار دارد.

۳- تاریخچه بنا

با توجه به سبک معماری و تزئینات به کار رفته در مسجد همچنین تاریخ ۱۳۳۹ گنبدی سر در ورودی که حکایت از ساخت بنا تعمیر و الحاقات آن دارد مربوط به دوره قاجاری می باشد اگر چه این احتمال وجود دارد که بنای اولیه مسجد در دوره های قبل از تاریخ مذکور احداث شده باشد. اثبات این گفته نیاز به کاوشهای آینده دارد.

۴- مشخصات بنا

مسجد سیاوشان دارای یک حیاط مرکزی است که در چهار طرف آن آثار ساختمانی مشاهده می‌گردد. در ضلع شمالی که ورودی و سر در زیبای مسجد در آن قرار دارد، رواق یا شبستان تابستانی احداث شده و نمای بیرونی رواق شمالی با تزئینات ترکیبی آجر و کاشی تزیین شده است. همچنین در این ضلع سردابه ماندنی وجود دارد که به واسطه تعویض پوشش کف حیاط مسدود گردیده و فقط قسمتی از پنجره آن قابل مشاهده است. اظهار نظر در خصوص کاربری این قسمت نیاز به کاوش و بررسی بیشتر دارد. سر در ورودی مسجد دارای کاشیکاری و مقرنس های آجری بسیار زیبایی است وجود دو کتیبه در سر در حاوی آیات قرآنی است که در آن به تعمیر مساجد و اقامه نماز توصیه شده کتیبه دیگر طرفه ساخت بنا و تعمیرات و الحاقات بعدی را شرح داده و تاریخ آن ربیع الاول ۱۳۳۹ می باشد. ضلع شرقی همانند ضلع شمالی دارای یک رواق ساده می باشد. شبستان زمستانی و اصلی مسجد در ضلع جنوبی واقع شده سقف و عرفین های این شبستان بوسیله چهار ستون سنگی ساده نگهداری می شود. گوشواره های طاق و چشمه شبستان جنوبی با آجر و کاشی به شکل طرحهای هندسی تزیین شده است. محراب زیبایی کاشیکاری زینت بخش شبستان جنوبی حاوی طرحهای هندسی و گیاهی است که کتیبه های آیات قرآنی را در بر می گیرد. ماده تاریخ ساخت محراب بنام سازنده محراب و معمار بنا و چند بیت اشعار فارسی از دیگر نوشته های موجود در محراب است. کاشی محراب مسجد سیاوشان همانند اکثر کاشی های موجود در بناهای قاجاری شیراز ساخت کارخانه میرزا عبدالرزاق در تاریخ ۱۳۳۹ و معمار بنا استاد ابوطالب می باشد. در ضلع غربی شبستان ساده ای که فاقد تزئینات معماری است وجود دارد.

۵- نوع بهره برداری و خصوصیات بارز بنا

بنا دارای کاربری مذهبی است و در هنگام تهیه گزارش از قسمتهایی از آن جهت کلاسهای تابستانی جوانان استفاده می شد. از ویژگیهای مهم مسجد سیاوشان سادگی و زیبایی آن است. همچنین وجود این مسجد در بافت با ارزش و قابل نگهداری بازارچه حاج زینل از دیگر خصوصیات بنا می باشد.

۶- عوامل تزئین شده و نوع آنها
مسجد سیاوشان دارای سادگی خاصی است و تنها از تزئینات کاشیکاری و آجرکاری و تلفیق این دو استفاده شده است

۷- نوع مالکیت بنا و مشخصات ثبت آن در ردیف آثار تاریخی
مالکیت بنا اوقافی است و به ثبت آثار تاریخی نرسیده است

۸- اقدامات انجام شده در مورد بنا با ذکر مشخصات
اقداماتی از سوی میراث فرهنگی تاکنون در بنا انجام نشده است. تهیه گزارش ثبتی و نقشه های مورد نیاز از اقدامات فعلی می باشد.

۹- توضیح ضروری و اختصاصی بنا
با توجه به قرار گرفتن مسجد سیاوشان در بافت قدیم شیراز و بازارچه حاج زینل که از بدنه مستحکمی برخوردار است، این مکان واجد ارزشهای هنری و تاریخی است و ثبت آن در ردیف آثار تاریخی ضروری می باشد.

اشاره به اقداماتی که در دوره های گذشته روی بنا انجام شده است.

۱- توسعه و یا تعمیرات و دخل و تصرف انجام شده تاکنون .

دخل و تصرف موجود جزئی است و شامل نصب چند درب و پنجره فلزی و تعویض پوشش کف حیاط می شود. توسعه و تعمیرات بنا با سنداد کتبی به سر در ورودی

در تاریخ ۱۳۳۹ هجری انجام شده است. گ. ۶/۳۰

عکس شماره دو

توضیح عکس و موقعیت آن قسمت شمالی مسجد میانه تهران در مسوله
پنجشنبه سردار ایوب آباد این ضلع

شماره یک

آب عکسهای بنا

عکس شماره

یک

توضیح عکس و موقعیت آن تزئینات آجرکاری و کاشیکاری سردار و رودی
مسجد میانه تهران

نظاره پروست

۱- عکسهای بنا

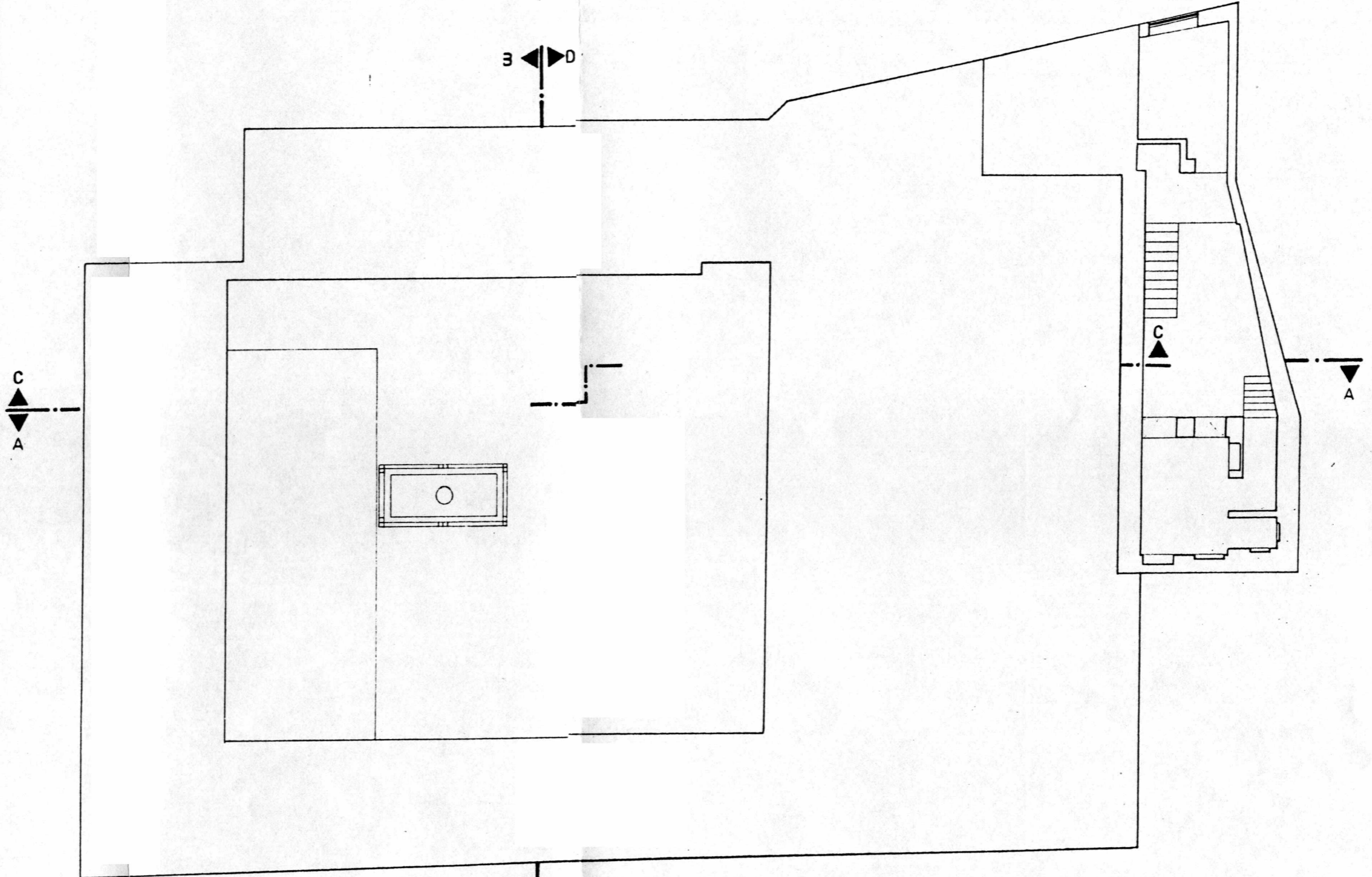
عکس شماره ۱

عکس شماره چهار

توضیح عکس و موقعیت آن فضای منیع جنبی (شبهستان رستان) در ستورک
منطقه غربی

توضیح عکس و موقعیت آن نمای ضلع شرقی و دسترسی از منیع جنبی

مسئول طرح:	محمد حسین بحرالمیومی
مدیر طراحی:	حسین فهیمی زاده
همکاران طرح:	س. صفرزاده، ر. نوروزی
واحد برداشت:	ح. اسدی پور، ح. ساسا
ترسیم:	ر. مصباحیان، م. حقیقی
نام بنا:	مسجد سیاوشون
تاریخ بنا:	فاجاری
عنوان نقشه:	پلان طبقه دوم
تاریخ:	۱۳۷۷
شماره ثبت آثار ملی:	
مقیاس:	۱:۱۰۰
واحد:	متریک
شماره نقشه:	۰۲
شماره بایگانی:	۷۷ ۱۱
واحد برداشت:	دفتر محور فرهنگی
شیراز:	

